

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ»**

2009-10

Για τις προϋποθέσεις εισαγωγής και τη διαδικασία επιλογής
μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα
<http://www.mediterraneanstudies.gr/greek/>

Για περισσότερες πληροφορίες:
τηλ.: 22410-99313
φάξ: 22410-99379

e-mail: medmaster@rhodes.aegean.gr

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «**Πολιτικές, Οικονομικές και Διεθνείς Σχέσεις στη Μεσόγειο**» υλοποιείται από το Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών (Τ.Μ.Σ.) του Πανεπιστημίου Αιγαίου και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 σύμφωνα με τις διατάξεις της Υπουργικής Απόφασης 24518/Β7/6-5-2004 (ΦΕΚ 753/19-5-2004) όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 76930/Β7/7-11-2005 Υπ. Απ. (ΦΕΚ 1575/15-11-2005) καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992.

Το Π.Μ.Σ. «Πολιτικές, Οικονομικές και Διεθνείς Σχέσεις στη Μεσόγειο» απονέμει τον τίτλο: **Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στις «Πολιτικές, Οικονομικές και Διεθνείς Σχέσεις στη Μεσόγειο».**

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

Αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι η παραγωγή και μετάδοση γνώσεων, τεχνολογίας, μεθοδολογιών, λειτουργικών εργαλείων και εν γένει ερευνητικών αποτελεσμάτων στο χώρο της Πολιτικής Επιστήμης, των Οικονομικών Σπουδών και Διεθνών Σχέσεων.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών φιλοδοξεί να συμβάλλει στην καλλιέργεια των γνωστικών αντικειμένων του ώστε:

- Να παρέχει στους φοιτητές εξειδικευμένες ερευνητικές δεξιότητες, να καλλιεργήσει την κριτική και αναλυτική σκέψη και να αναπτύξει την επιστημονική προσέγγιση των θεμάτων που καλύπτει.
- Να δημιουργήσει και να καταρτίσει στελέχη του Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα που συμμετέχουν ενεργά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας και να ενδυναμώσει θεωρητικά τους φοιτητές, ώστε να κατανοούν τις ποικίλες ερευνητικές τεχνικές και τις διαφορετικές αποδεικτικές μεθόδους, που χρησιμοποιούνται από τους πολιτικούς επιστήμονες, τους οικονομικούς επιστήμονες, και τους ασχολούμενους με τις διεθνείς σπουδές .
- Να καταρτίσει τους φοιτητές στις ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους ανάλυσης δεδομένων, στις τεχνικές συλλογής τους και να τους διδάξει τρόπους πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων κυρίως ηλεκτρονικές.
- Να ενθαρρύνει τους φοιτητές να επεξεργάζονται κριτικά τα επιστημονικά κείμενα και τις θεωρίες και να αναπτύξουν την απαραίτητη επιστημονική μεθοδολογία για τη διεξαγωγή υψηλού επιπέδου έρευνας, να εξασκήσει την πρακτική εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων που απέκτησαν οι φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και να τις ενισχύσει, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό σε τυχόν μελλοντική εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ευρωπαϊκή Ένωση και Μεσόγειος: Πολιτικές Όψεις

Ευρωπαϊκή Ένωση και Μεσόγειος: Οικονομικές Όψεις

Ανατολής

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα εκ των:

Ελλάδα και Τουρκία (Στρατηγικές, Πολιτικές και Οικονομικές Σχέσεις)

Ειδικά Θέματα Διεθνούς Δικαίου

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Τρία εκ των:

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Μειονότητες στην Μεσόγειο

Η Μεσόγειος στην Εξωτερική Πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων

Διεθνείς Σχέσεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας και Μεσόγειος

Θέματα Διπλωματικής Ιστορίας και Στρατηγικής

Γλωσσική Πολιτική

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Πολιτική και Οικονομία στον Ευρωπαϊκό Νότο και τη Μαύρη Θάλασσα

Η Εξωτερική Πολιτική των Χωρών της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα εκ των:

Ζητήματα Ασφαλείας στην Μεσόγειο

Οι Διεθνείς Οργανισμοί του Μεσογειακού Χώρου

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΜΣ:

«ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ»

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Ευρωπαϊκή Ένωση και Μεσόγειος: Πολιτικές Όψεις

Το μάθημα αποσκοπεί στο να προσφέρει στο σπουδαστή ένα λεπτομερές πλαίσιο, μέσα στο οποίο ερευνάται η αλληλεπίδραση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μεσογειακών γειτόνων της στο νότο. Πιο συγκεκριμένα, εστιάζει στο κατά πόσο ο Ευρωμεσογειακός χώρος φέρνει τις δύο ακτές της Μεσογείου πιο κοντά ή τις διαιρεί, αξιολογώντας εις βάθος την διαδικασία που ξεκίνησε με τη Διακήρυξη της Βαρκελώνης το Νοέμβριο του 1995 και την εξέλιξή της. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας αναλύεται εξίσου διεξοδικά, με ιδιαίτερη έμφαση να δίνεται στον πιθανό αντίκτυπο και τη σχέση της με τη διαδικασία της Βαρκελώνης. Πέρα από τα προαναφερθέντα θεσμοποιημένα πλαίσια, εξετάζονται και άλλες περιφερειακές πρωτοβουλίες και αξιολογείται ο αντίκτυπός τους. Ειδικότερα, παρουσιάζονται και αναλύονται τα βασικά ζητήματα ασφάλειας της ευρύτερης περιοχής, συμπεριλαμβανομένων της Μέσης Ανατολής και του Περσικού Κόλπου, αναφορικά με τον ρόλο και τον βαθμό ενασχόλησης της ΕΕ. Τέλος, αναλύεται η δυναμική της μεγαλύτερης αλληλεπίδρασης που διαφαίνεται είτε μέσω του εντονότερου διαπολιτισμικού διαλόγου και της συνεργασίας είτε μέσω της προοπτικής υλοποίησης νέων συμπληρωματικών πρωτοβουλιών και δομών, καθώς επίσης και τα θεμελιώδη ζητήματα του εκδημοκρατισμού και της μετανάστευσης.

Ευρωπαϊκή Ένωση και Μεσόγειος: Οικονομικές Όψεις

Το μάθημα επιδιώκει να προβεί σε μια ανάλυση των σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με τις Τρίτες Μεσογειακές Χώρες με επίκεντρο την οικονομική τους διάσταση. Ειδικότερα εξετάζεται η οικονομική πτυχή του συμβατικού πλαισίου των σχέσεων ΕΕ-Μεσογείου (Ευρωμεσογειακή Συνεργασία, Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, κλπ.) αλλά και σημαντικές όψεις των διμερών οικονομικών σχέσεων της ΕΕ με κάθε χώρα της Ευρωμεσογειακής Συνεργασίας. Ιδιαίτερα αναλύονται οι στόχοι της εταιρικής οικονομικής σχέσης (π.χ. Ζώνη Ελευθέρου Εμπορίου) και οι επιμέρους τομείς της οικονομικής συνεργασίας (εμπόριο, αναπτυξιακή βοήθεια, επενδύσεις) ενώ γίνεται αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της σχέσης αυτής. Παράλληλα, στο μάθημα επιχειρείται μια σύντομη ανάλυση των διεθνών οικονομικών σχέσεων των Τρίτων Μεσογειακών Χωρών και της θέσης τους στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα.

Πολιτική και Οικονομία στον Ευρωπαϊκό Νότο και τη Μαύρη Θάλασσα

Το μάθημα εστιάζει στις αναπτυσσόμενες συνέργιες στην ευρύτερη περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, κάνοντας σύγκριση και αντιπαραβολή με τις αντίστοιχες της περιοχής της Μεσογείου (όπως αναφέρεται στο μάθημα **Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Μεσόγειος: Πολιτικές Όψεις**). Αναλύεται η διαδικασία της περιφερειακής συνεργασίας τόσο από ιστορική όσο και από θεωρητική άποψη και ειδικότερα το πώς αυτή εξελίχθηκε στην ευρύτερη περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, όπου η συνεργασία ενισχύθηκε ιδιαίτερα μετά τον ψυχρό πόλεμο. Αξιολογούνται επίσης τα ζητήματα που σχετίζονται με την οικονομική συνεργασία και την ανάπτυξη, ειδικότερα όσον αφορά το ρόλο και τη μορφή οργάνωσης του Οργανισμού της Οικονομικής Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου. Ακόμη, το μάθημα επικεντρώνεται στα ποικίλα περιφερειακά ζητήματα ασφάλειας όπως οι παγωμένες συγκρούσεις, η ενεργειακή ασφάλεια και το διακρατικό οργανωμένο έγκλημα. Σε αυτό το πλαίσιο, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο ρόλο των βασικών δρώντων στην περιοχή όπως η Ρωσία, η Τουρκία και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Τέλος, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως αναδυόμενος παίκτης στην ευρύτερη περιοχή αφενός μέσω της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και αφετέρου μέσω της πρωτοβουλίας για τη Συνέργεια του Ευξείνου Πόντου, σε συνδυασμό με την όλο και μεγαλύτερη συμμετοχή της στην προσπάθεια επίλυσης των παγωμένων συγκρούσεων και ανάπτυξης μια συνεπής ενεργειακής πολιτικής, αξιολογείται εις βάθος και συγκρίνεται με την περίπτωση της Μεσογείου.

Η Εξωτερική Πολιτική των Χωρών της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής

Η Βόρειος Αφρική και η Μέση Ανατολή συμπεριλαμβάνονται στις σημαντικότερες γεωστρατηγικές περιοχές του πλανήτη. Πολύ συχνά, γεγονότα στις περιοχές αυτές έχουν όχι μόνο περιφερειακό αλλά και διεθνή αντίκτυπο. Εξετάζονται οι φορείς της εξωτερικής πολιτικής των κυριοτέρων χωρών της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, οι αντιλήψεις και οι στόχοι τους, οι μηχανισμοί λήψης των αποφάσεων και οι τρόποι υλοποίησής τους. Επίσης αναλύονται οι περιφερειακοί και διεθνείς παράγοντες που επηρεάζουν την εξωτερική πολιτική των κρατών της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής καθώς και ο επηρεασμός της εξωτερικής πολιτικής τους σύμφωνα με τις εσωτερικές εξελίξεις.

Ελλάδα και Τουρκία (Στρατηγικές, Πολιτικές και Οικονομικές Σχέσεις)

Στο σεμιναριακό αυτό μάθημα συζητούνται τα προβλήματα ασφάλειας που δημιουργεί η ελληνο-τουρκική αντιπαράθεση στη περιοχή της Νοτιο-ανατολικής Μεσογείου καθώς και οι προσπάθειες αντιμετώπισής τους, κυρίως στα πλαίσια των νέων δεδομένων που δημιούργησε το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Ειδικότερα αναλύονται και συζητούνται μια σειρά από ζητήματα που αφορούν, μεταξύ άλλων: στις πολιτικές και στρατηγικές παραμέτρους της Ελληνο-τουρκικής αντιπαράθεσης (μέσω της χρήσης συναφών θεωρητικών και μεθοδολογικών εργαλείων), στην οικονομική διάσταση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, στον Ελληνο-τουρκικό ανταγωνισμό των εξοπλισμών και στην πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ρωσίας απέναντι στην Ελλάδα, την Τουρκία και την Κύπρο. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην εξέταση των ελληνοτουρκικών σχέσεων όπως αυτές διαμορφώνονται μετά τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια στο Ελσίνκι (1999) και τις Βρυξέλλες (2004) καθώς και για τις προοπτικές ουσιαστικής μεταλλαγής της συγκρουσιακής σχέσης Ελλάδας και Τουρκίας προς περισσότερο συνεργατικές σχέσεις. Κατά τη διάρκεια του σεμιναριακού αυτού μαθήματος ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη μελέτη και κριτική συζήτηση της σχετικής βιβλιογραφίας, την ανάπτυξη των αναλυτικών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων και την εκμάθηση της με πραγματοποίησης προφορικών παρουσιάσεων.

Ειδικά Θέματα Διεθνούς Δικαίου

Φιλοδοξώντας οι φοιτητές να αποκτήσουν γενικές γνώσεις που θα φανούν χρήσιμες και στα υπόλοιπα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, καλύπτονται οι ακόλουθες δύο ενότητες:

A. Το Δίκαιο των Διεθνών Συνθηκών

Εξετάζεται η διαπραγμάτευση, η κατάρτιση και η υπογραφή των διεθνών συνθηκών, η κύρωση και η θέση τους σε ισχύ, η διατύπωση επιφυλάξεων, η ερμηνεία, η αντιμετώπιση της μη εφαρμογής τους από τα συμβαλλόμενα μέρη, και η λύση τους. Επίσης αναλύονται και συγκρούονται οι σχετικές με τις διεθνείς συνθήκες διατάξεις στο Σύνταγμα της Ελλάδος και στα Συντάγματα άλλων κρατών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και της Μεσογείου.

B. Η Ειρηνική Επίλυση των Διαφορών μεταξύ Κρατών

Εξετάζονται, διαχρονικά, τα διάφορα μέσα που υφίστανται στο διεθνές δίκαιο για την ειρηνική επίλυση των διαφορών, τα σχετικά διεθνή κείμενα που έχουν υιοθετηθεί καθώς επίσης ο ρόλος που διαδραματίζουν οι Διεθνείς Οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, όπως ο Αραβικός Σύνδεσμος, ο Οργανισμός της Ισλαμικής Συνδιάσκεψης, η

Αφρικανική Ένωση, ο ΟΗΕ και τα διάφορα όργανά του, ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Συνεργασία στην Ευρώπη, κλπ.

Διεθνείς Σχέσεις στη Νοτιο-Ανατολική Ευρώπη

Το μάθημα επικεντρώνεται στην εξέλιξη και το μετασχηματισμό της περιοχής της Νότιο-Ανατολικής Ευρώπης κατά τη μετα-ψυχροπολεμική εποχή καθώς η διαδικασία εξευρωπαϊσμού της περιοχής αρχίζει να λαμβάνει χώρα. Μετά από μια συνοπτική ιστορική επισκόπηση της περιοχής, αξιολογείται αφενός η οικονομική και πολιτική κατάστασή της, λαμβάνοντας υπόψη εκτιμήσεις αναλυτών από και πέρα από την περιοχή, και αφετέρου ο ρόλος των κύριων μη-περιφερειακών δρώντων. Κεντρικό ζήτημα αποτελεί ο ρόλος της ΕΕ στην περιοχή τόσο αναφορικά με το πώς οι εξωτερικές της σχέσεις έχουν επηρεαστεί από τις εξελίξεις στα Βαλκάνια όσο και με το πώς η προοπτική απόκτησης της ιδιότητας μέλους της ΕΕ έχει διαμορφώσει τις πολιτικές των χωρών της περιοχής. Τέλος, αναλύονται η προοπτική της περιφερειακής συνεργασίας και ο τρόπος που αυτή επηρεάζει τη διαδικασία του εξευρωπαϊσμού, αλλά και οι επιπτώσεις του ζητήματος του Κοσόβου γενικότερα στην περιοχή και, πιο συγκεκριμένα, στην ευρωπαϊκή προοπτική της .

Οι Διεθνείς Οργανισμοί του Μεσογειακού Χώρου

Εξετάζεται η ίδρυση, η δομή, η λειτουργία και οι δραστηριότητες των πολιτικών και οικονομικών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου, της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής, όπως ο Αραβικός Σύνδεσμος, ο Οργανισμός της Ισλαμικής Συνδιάσκεψης, η Αραβική Ένωση του Magreb, η Αφρικανική Ένωση, το Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου, ο Οργανισμός Αραβικών Πετρελαιο-εξαγωγικών Χωρών, η Αφρικανική Οικονομική Κοινότητα, κ.ά. Επιπρόσθετα, εξετάζεται ο ρόλος και ο τρόπος παρέμβασης των Οργανισμών αυτών αλλά και του ΟΗΕ όσον αφορά τη πρόληψη και τη διαχείριση των συγκρούσεων στην περιοχή και αναλύεται η ικανότητα τους να λειτουργήσουν εξισορροπητικά στα συγκρουόμενα συμφέροντα και στα προβλήματα που αναπτύσσονται στις εν λόγω περιοχές.

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Μειονότητες στην Μεσόγειο

Εξετάζονται οι διατάξεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις μειονότητες που βρίσκονται στις σχετικές διεθνείς συνθήκες και αποφάσεις που έχουν υιοθετηθεί υπό την αιγίδα των Διεθνών Οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή (ενδεικτικά: ΟΗΕ, Συμβούλιο της Ευρώπης, Αραβικός Σύνδεσμος, Οργανισμός Αφρικανικής Ενότητας/

Αφρικανική Ένωση, Οργανισμός της Ισλαμικής Συνδιάσκεψης). Ειδικότερα όσον αφορά τις μειονότητες, εξετάζεται ο ρόλος και οι δραστηριότητες του Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Συνεργασία στην Ευρώπη, ο οποίος δρα μέσω του Ύπατου Αρμοστή για τις Εθνικές Μειονότητες, και ο ρόλος των οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης (περιλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων).

Η Μεσόγειος στην Εξωτερική Πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων

Θα συζητηθούν μια σειρά από ζητήματα που αφορούν -μεταξύ άλλων- στις προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός περιφερειακού συστήματος βασισμένου στη Συμφωνία των Μεγάλων Δυνάμεων, στις εγγενείς αδυναμίες ενός τέτοιου συστήματος, στη διαδικασία θεσμοποίησης (institutionalization) μιας σειράς συνεργατικών κανόνων (cooperative norms) που θα λειτουργήσουν αποτρεπτικά στη διάλυση του συστήματος, στα προβλήματα τήρησης των κανόνων (compliance) και προσφοράς “αμοιβαίων εγγυήσεων” από τους συμμετέχοντες στο σύστημα κλπ. Παράλληλα, με οδηγό την ιστορία θα εξετασθούν οι λόγοι δημιουργίας, λειτουργίας αλλά και διάλυσης της Συμφωνίας της Ευρώπης (Concert of Europe).

Ζητήματα Ασφάλειας στην Μεσόγειο

Το σεμιναριακό αυτό μάθημα εξετάζει την εξέλιξη των διαφόρων ‘παραδοσιακών’ και ‘σύγχρονων’ προβλημάτων ασφαλείας στην περιοχή της Μεσογείου μέσω της ανάλυσης του ρόλου διαφόρων συστημικών και θεσμικών παραγόντων που εμπλέκονται ενεργά στο Μεσογειακό υποσύστημα ασφαλείας. Ειδικότερα, εξετάζονται: το μεταψυχροπολεμικό (ειδικότερα το μετά την 11^η Σεπτεμβρίου) παγκόσμιο και περιφερειακό περιβάλλον ασφαλείας και οι συνέπειες για την ανάπτυξη της αμερικανικής στρατηγικής στις διάφορες περιοχές του πλανήτη, η εξέλιξη των σχέσεων Ηνωμένων Πολιτειών – Ευρώπης, με έμφαση στους τομείς της πολιτικής και στρατιωτικής συνεργασίας, η μετεξέλιξη της Ατλαντικής Συμμαχίας και τα προβλήματα και οι προοπτικές από τη δράση της στη Μεσόγειο (Μεσογειακός Διάλογος NATO), η πορεία της Ευρώπης προς τη Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας [ΚΕΠΠΑ] και η εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Άμυνας και Ασφάλειας (ΕΠΑΑ), οι πολιτικές των Ηνωμένων Πολιτειών στη Μεσόγειο (με έμφαση στην εισβολή στο Ιράκ και στη διαχείριση του Μεσανατολικού προβλήματος) και οι συνέπειες της εξέλιξης του NATO και της ΕΕ στον τομέα της ασφαλείας και άμυνας στη διαχείριση της ελληνοτουρκικής αντιπαράθεσης. Κατά τη διάρκεια του σεμιναριακού αυτού μαθήματος ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη μελέτη και κριτική συζήτηση της σχετικής βιβλιογραφίας, την ανάπτυξη των αναλυτικών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων και την εκμάθηση της με πραγματοποίησης προφορικών παρουσιάσεων.

Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας και Μεσόγειος

Η εξέλιξη του Δικαίου της Θάλασσας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, η κωδικοποίησή του στις Συμβάσεις της Γενεύης (1958) και το νέο σύγχρονο δίκαιο της θάλασσας όπως αυτό αποτυπώθηκε στη Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας (1982), είναι θέματα που παρουσιάζονται, αναλύονται στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην εφαρμογή των κανόνων του Δικαίου της Θάλασσας στη Μεσόγειο και ειδικότερα στην υιοθέτηση των θαλασσιών ζωνών από τις χώρες που βρέχονται από τη Μεσόγειο, στην ακολουθούμενη ευρωπαϊκή πολιτική, στα θέματα της μόλυνσης και ρύπανσης στη Μεσόγειο αλλά και στις επιπτώσεις υιοθέτησης της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) στη Μεσόγειο (εξάντληση φυσικών πόρων κλπ).

Θέματα διπλωματικής ιστορίας και στρατηγικής»

Το μάθημα εξετάζει θέματα διπλωματίας και στρατηγικής στον ευρωπαϊκό και μεσανατολικό χώρο κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα. Στο εισαγωγικό μάθημα γίνεται ανάλυση των όρων «διπλωματία» και «στρατηγική». Ακολουθούν σεμινάρια για την ευρωπαϊκή διπλωματία στο πολυπολικό σύστημα του 19^{ου} αιώνα, τη διπλωματία του μεσοπολέμου, και τη διπλωματία και στρατηγική των υπερδυνάμεων στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Στη συνέχεια αναλύεται η πολιτική των ΗΠΑ, της ΕΣΣΔ και της Ευρώπης στη Μέση Ανατολή μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο καθώς και η αμερικανική ηγεμονία στη μετα-ψυχροπολεμική εποχή, η δυτική διπλωματία στο Αφγανιστάν και το Ιράκ και η λεγόμενη «διπλωματία του τρόμου» μετά το τρομοκρατικό χτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001.

Γλωσσική πολιτική

Το μάθημα διερευνά την πολιτική παρέμβαση του κράτους στη φυσική εξέλιξη μιας γλώσσας ή στη διεπίδραση ανάμεσα σε γλώσσες, για την επίλυση γλωσσικών εντάσεων και ανταγωνισμών. Συζητείται η εμφάνιση του φαινομένου με τη δημιουργία κρατών-εθνών τον 19^ο αιώνα, η γενίκευσή του μετά την απο-αποικιοκρατικοποίηση στη δεκαετία του 1960, καθώς και μελέτες-περίπτωσης από το χώρο της Μεσογείου.